

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 532/2024-32

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti opatreniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 6K/234/2000-606 z 22. augusta 2022 takto

rozhodol:

- Opatrením Krajského súdu v Bratislave č. k. 6K/234/2000-606 z 22. augusta 2022 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Opatrenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 6K/234/2000-606 z 22. augusta 2022 **zrušuje**.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 4. novembra 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) opatrením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje napadnuté opatrenie zrušiť. Požaduje tiež náhradu trov konania pred ústavným súdom.

II.

Skutkové východiská

2. Uznesením krajského súdu (ďalej aj „konkurzný súd“) sp. zn. 6K 234/2000 z 8. marca 2001 bol na majetok úpadcu (ATLAS s. r. o.) vyhlásený konkurz a do funkcie správcu konkurznej podstaty úpadcu bol ustanovený sťažovateľ.

3. Sťažovateľ ako správca 30. apríla 2008 doručil konkurznému súdu konečnú správu o speňažení majetku z podstaty, vyúčtovanie odmeny správcu a výdavkov správcu. Z dôvodu nečinnosti sťažovateľa po zverejnení konečnej správy, keď sa tento na výzvu súdu k námietkam veriteľov nevyjadril, došlo uznesením konkurzného súdu na základe výsledku schôdze veriteľov 25. februára 2009 k výmene sťažovateľa za [REDAKOVANÉ].

4. Uznesením konkurzného súdu č. k. 6K/234/2000-510 z 29. júna 2011 bola konečná správa v znení jej doplnenia schválená s výnimkou výdavkov správy v hodnote 210 827,66 eur a odmeny správcu presahujúcej sumu 1 000 000 Sk, t. j. 33 193,92 eur. Tieto neschválené finančné prostriedky boli určené na uspokojenie oddelených veriteľov. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 20. decembra 2011.

5. Keďže sťažovateľ novému správcovi na jeho písomnú žiadosť finančné prostriedky v rozhodnutí súdu neschválenej časti určené na uspokojenie oddelených veriteľov nevydal, správca sa žalobou podanou krajskému súdu domáha, aby sťažovateľ do konkurznej podstaty vydal sumu 236 340,97 eur, ktorú údajne neoprávnene zadržiava. Konanie v tejto veci prebieha na krajskom súde pod sp. zn. 1Cbi/3/2013 (ďalej aj „nachádzacie konanie“). Ústavný súd dopytom na krajský súd zistil, že vo veci vedenej pod sp. zn. 1Cbi/3/2013 bol 9. mája 2023 vyhlásený rozsudok, ktorým bola žaloba správcu zamietnutá. Vec bola v dôsledku podania odvolania oboma stranami sporu krajským súdom predložená na rozhodnutie najvyššiemu súdu 23. októbra 2023.

6. Správca v rámci konkurzného konania 19. apríla 2022 podal návrh na vydanie uznesenia, ktorým má súd zaviazať sťažovateľa na zaplatenie sumy predstavujúcej neschválené výdavky sťažovateľa ako predchádzajúceho správcu, ktorá bola v zmysle uznesenia o schválení konečnej správy určená na uspokojenie oddelených veriteľov (210 827,66 eur + 27 348,14 eur).

7. Konkurzný súd napadnutým opatrením uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť do konkurznej podstaty úpadcu k rukám správcu konkurznej podstaty 238 175,80 eur do 15 dní odo dňa právoplatnosti opatrenia. V odôvodnení poukázal okrem iného na § 66b ods. 1 a § 8 ods. 2 a 5 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze“) a uviedol, že za činnosť správcu konkurznej podstaty úpadcu je nutné považovať činnosť všetkých správcov vykonávajúcich funkciu správcu bez ohľadu na ich počet a to, či boli funkcie zbavení. Predchádzajúcemu správcovi (sťažovateľovi) zbavením jeho funkcie vznikla povinnosť dať novoustanovenému správcovi nielen všetky doklady viažuce sa na konkurz, ale i finančné prostriedky v konkurze úpadcu získané, v tomto smere mu zbavením funkcie nezanikla zodpovednosť za ním vykonávanú správcovskú činnosť. Aj pôsobenie odvolaného správcu je výkonom funkcie správcu v konkurze, čím je daný dohľad konkurzného súdu nad jeho činnosťou. V rámci dohliadacej činnosti môže konkurzný súd ukladať správcovi, tiež správcovi zbavenému funkcie, pokyny. Konkurzný súd rozhoduje opatrením, ak ukladá správcovi povinnosť. Z uznesenia o schválení konečnej správy je zrejماً výška neschválených výdavkov podstaty a správcu, je z nej tiež zrejماً, ako treba naložiť s finančnou čiastkou predstavujúcou neschválené

výdavky. V predmetnej veci ide o stále prebiehajúce konanie, konkurz bol na úpadcu vyhlásený v roku 2000. Správca podal žalobu o vydanie (zaplatenie) sumy 238 163,18 eur až v roku 2012, teda na strane konkurzného súdu nejde o litispenciáciu ako procesnú prekážku brániacu vydať pokyn. V predmetnej veci nejde o spor vyvolaný či súvisiaci s konkurzom, keďže predchádzajúci správca si ponechal finančné prostriedky, ktoré podľa schválenej konečnej správy mal odovzdať správcovi na účely uspokojenia oddelených veriteľov.

III.

Argumentácia sťažovateľa

8. Sťažovateľ namieta, že krajský súd mu uložil povinnosť na peňažné plnenie opatrením podľa § 66b ods. 1 zákona o konkurze bez toho, aby mal sťažovateľ možnosť sa konania, ktoré uloženiu tejto povinnosti predchádzalo, akoukoľvek formou a v akomkoľvek rozsahu zúčastniť, bez toho, aby súd disponoval právomocou na uloženie takejto povinnosti, bez toho, aby súd vykonal dokazovanie k skutkovým záverom, o ktoré opiera svoje právne závery, bez toho, aby mal sťažovateľ k dispozícii riadny opravný prostriedok, a rozhodnutím, ktorého odôvodnenie dokumentuje neudržateľnú výkladovú svojvôľu súdu. Ide v tomto prípade o zjavný exces konkurzného súdu pri svojej rozhodovacej činnosti a aj zjavné vybočenie od ustálenej rozhodovacej praxe konkurzných súdov.

9. Konkurzný súd, zjavne frustrovaný dĺžkou konania krajského súdu sp. zn. 1Cbi/3/2013, sa rozhodol ju „kompenzovať“ nezákonným postupom, keď nachádzacie konanie nahradil vydaním opatrenia podľa § 66b ods. 1 zákona o konkurze. Tvrdenie konkurzného súdu, že pri dohliadacej činnosti môže ukladať opatrením povinnosti aj inej osobe, ako je správca, ak táto osoba v minulosti správcom bola, neodôvodňuje logickou argumentáciou. Sťažovateľ nespochybňuje, že za obdobie výkonu funkcie správcu nesie právnu zodpovednosť, je však toho názoru, že zodpovednosť správcu nie je možné určiť a voči nemu uplatniť vydaním opatrenia podľa § 66b ods. 1 zákona o konkurze, ale že jej danosť a rozsah sú z definície vecou skutkového a právneho posúdenia zo strany nachádzacieho súdu.

10. V spore vedenom na krajskom súde pod sp. zn. 1Cbi/3/2013 sa na návrh súčasného správcu koná o povinnosti sťažovateľa ako niekdajšieho správcu vydať do konkurznej podstaty sumu 238 175,80 eur. Konkurzný súd napadnutým opatrením rozhodol v zjavnom a bezprostrednom rozpore s § 159 Civilného sporového poriadku (litispenciácia).

11. Návrh na vydanie opatrenia nebol sťažovateľovi vôbec doručený, o priebehu a výsledku konania sa sťažovateľ dozvedel až z napadnutého opatrenia. Sťažovateľ podľa zákona o konkurze nemá proti napadnutému opatreniu k dispozícii iný opravný prostriedok ako ústavnú sťažnosť.

IV.

Vyjadrenie konkurzného súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľa

IV.1. Vyjadrenie konkurzného súdu:

12. Konkurzný súd uviedol, že zotrváva na dôvodoch, ktoré ho viedli k vydaniu napadnutého opatrenia. Uznesenie o schválení konečnej správy je právoplatné, voči tomuto rozhodnutiu bolo odvolanie prípustné. Dôvody neschválenia časti výdavkov a odmeny správcu sú uvedené v uznesení o konečnej správe. Aj správca zbavený funkcie je oprávnený podávať opravné

prostriedky proti rozhodnutiam, ktoré súvisia s jeho činnosťou správcu. Sťažovateľovi vznikla povinnosť odovzdať novoustanovenému správcovi komplexnú agendu činnosti spojenej so správou cudzieho majetku, teda nielen administratívne doklady, ale i finančné prostriedky, ktoré mal v správe a ktoré v konkurze získal, v tomto smere mu zbavením funkcie nezanikla zodpovednosť za ním vykonávanú správcovskú činnosť. Pôsobenie odvolaného správcu je za týchto okolností výkonom funkcie správcu v konkurze, čím je daná kompetencia konkurzného súdu dohliadať nad plnením úloh, ktoré s jeho činnosťou správcu súviseli a ktoré si nesplnil riadne a včas. V rámci zákonom stanovenej dohliadacej činnosti konkurzného súdu nad činnosťou správcu môže preto konkurzný súd ukladať správcovi a rovnako správcovi zbavenému funkcie, ktorý nerešpektuje právoplatné rozhodnutie (v tomto prípade rozhodnutie o zbavení funkcie správcu či rozhodnutie o konečnej správe), pokyny súvisiace s konkurzom, v ktorom funkciu správcu zastával. V tomto smere je takýto pokyn ukladaný konkurzným súdom formou opatrenia. V napadnutom opatrení konkurzný súd neurčoval žiadne nové okolnosti, len vychádzal z toho, čo predpokladalo a určilo právoplatné rozhodnutie o konečnej správe, teda pokynom uložil bývalému správcovi odovzdať identifikovanú sumu, keďže mu nepatrí. Rovnako z uznesenia o schválení konečnej správy je zrejmé, ako treba naložiť s finančnou čiastkou predstavujúcou neschválené výdavky. Správca ani správca zbavený funkcie nie je oprávnený bez rozhodnutia súdu o odmene správcu určovať si jej výšku. Správca si odmenu vyčíslil pri jej uplatnení na konkurznom súde. O konečnej správe, a teda o odmene a výdavkoch správcov v priebehu konania zbavených funkcie rozhoduje výlučne konkurzný súd. Konkurz na majetok úpadcu bol vyhlásený v roku 2000. Správca inicioval žalobu o vydanie sumy 238 163,18 eur až v roku 2012, teda konkurzné konanie nie je zaťažené prekážkou litispendencie. Sťažovateľ nemohol nevedieť, že je zaťažený povinnosťou vydať správcovi sumu určenú v uznesení o konečnej správe. Povinnosť doručovať návrh správcu na uloženie pokynu formou opatrenia zo zákona o konkurze a vyrovnaní neplynie a takéto opatrenie môže súd vydať i bez návrhu.

IV.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

13. Správca konkurznej podstaty ako subjekt konajúci za úpadcu uviedol, že napadnuté opatrenie nie je možné posudzovať izolovane, ale v okolnostiach preskúmvanej veci a vo vzájomných súvislostiach s predchádzajúcimi rozhodnutiami konkurzného súdu a samotným konkurzným konaním. Sťažovateľ sa v priebehu konkurzného konania k námietkam veriteľov voči konečnej správe o speňažení a správe majetku úpadcu nevyjadril. Veritelia z dôvodu nečinnosti, t. j. porušenia povinnosti vyjadriť sa k námietkam veriteľov (čo bránilo prejednávaniu konečnej správy), sťažovateľa zbavili funkcie a ustanovili nového správcu. K námietkam veriteľov sa vyjadril nový správca. Konkurzný súd zverejnil doplnenie konečnej správy v obchodnom vestníku a na úradnej tabuli súdu s poučením o práve podať námietky v lehote 15 dní od jej zverejnenia následne uznesením z 29. júna 2011 konečnú správu v znení jej doplnenia schválil. Sťažovateľ proti konečnej správe námietky nevzniesol. Konkurzný súd je v zmysle zákona o konkurze jediná autorita, ktorá je oprávnená aj s odstupom času preskúmať výdavky vynakladané pri výkone funkcie správcu z hľadiska ich efektívnosti a hospodárnosti, zároveň jediná autorita, ktorá rozhoduje o odmene a výdavkoch správcu, a to aj správcu zbaveného funkcie v priebehu konkurzu. Uznesenie o schválení konečnej správy je dostatočne zrozumiteľné a jednoznačné v tom, že konkurzný súd neschválil konkrétne výdavky sťažovateľa a časť odmeny, ktoré sťažovateľ v konečnej správe uplatnil na ťarchu konkurznej podstaty. Súd pri prejednávaní

konečnej správy v znení jej „doplňenia“ vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi, zmluvami uzatvorenými sťažovateľom, o ktoré oprel aj samotné odôvodnenie uznesenia o schválení konečnej správy. Z uznesenia o schválení konečnej správy je dostatočne zrozumiteľné a jednoznačné, že konkrétne neschválené výdavky sťažovateľa a časť jeho odmeny majú byť použité na uspokojenie oddelených veriteľov, a to napriek tomu, že konkurzný súd takúto povinnosť neuložil do výroku uznesenia. Spor vedený medzi správcom ako žalobcom a sťažovateľom ako žalovaným nemôže brániť konkurznému súdu, aby zaujal stanovisko k návrhu na vydanie rozhodnutia a v rámci dohliadacej činnosti súdu uložil sťažovateľovi povinnosť, ktorej splnenie priamo vyplýva z uznesenia o schválení konečnej správy.

IV.3. Replika sťažovateľa:

14. Sťažovateľ v replike uviedol, že vyjadrenie konkurzného súdu nereflektuje na okolnosť, že napadnuté opatrenie bolo vydané až v roku 2022 napriek tomu, že skutočnosť, od ktorých konkurzný súd odvíja opatrenie, nastali už v roku 2011. Práva sťažovateľa nemôžu byť porušované jednoinštančným rozhodnutím súdu, právna istota nemôže byť narušená po 11 rokoch. Pred všeobecným súdom prebieha samostatné nachádzacie konanie, ktoré dosiaľ nie je právoplatne skončené. Sťažovateľ trvá na tom, že je daná prekážka listispendencie.

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

15. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

16. Súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je právo na prístup k súdu. Slovenská republika, ako aj všetky jej orgány verejnej moci majú pozitívny záväzok aktívnym spôsobom zabezpečiť, aby práva a slobody garantované jej právnym poriadkom neboli oprávneným subjektom pod jej jurisdikciou len formálne garantované, ale aby tieto práva a slobody boli „prakticky a efektívne“ dosiahnuteľné.

17. Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre pravidelne pripomína, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

18. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01).

19. Podľa § 66b zákona o konkurze súd rozhoduje opatrením, ak ukladá správcovi povinnosť, pri dohliadacej činnosti, ak rozhoduje o ustanovení opatrovníka a osobitného správcu, odmene opatrovníka, predbežnej odmene správcu, zbavení správcu mlčanlivosti, odmene likvidátora alebo ak dáva súhlas podľa tohto zákona.

20. Napadnutým opatrením bola sťažovateľovi ako bývalému správcovi uložená povinnosť zaplatiť do konkurznej podstaty úpadcu k rukám správcu konkurznej podstaty peňažné prostriedky (predstavujúce neschválené výdavky a odmena sťažovateľa ako bývalého správcu), pričom rovnaká povinnosť, ktorej nositeľom má byť sťažovateľ, je predmetom paralelne prebiehajúceho nachádzacieho konania iniciovaného aktuálnym správcom konkurznej podstaty (sp. zn. 1Cbi/3/2013).

21. Ústavný súd Českej republiky v náleze sp. zn. II. ÚS 590/02 konštatoval, že „*Dohlédací činnost soudu v konkursním řízení podle § 12 zákona o konkursu a vyrovnání se dotýká především činnosti správce podstaty, popřípadě dalších osob v záležitostech, jež se týkají průběhu konkursu. Pokud opatření konkursního soudu podle ust. § 12 odst. 2 zákona o konkursu a vyrovnání zasahuje do právní sféry třetích osob, je soud povinen respektovat a šetřit jejich základní práva. Nelze proto připustit, aby do práv třetích osob bylo zasahováno toliko prostým poukazem na probíhající konkurs a účely konkursu. Při aplikaci tohoto institutu nelze pominout principy právní ochrany zakotvené v Listině základních práv a svobod. V daném případě je proto třeba pojímat pravomoc konkursního soudu svěřenou mu podle ust. § 12 odst. 2 zákona o konkursu a vyrovnání restriktivně s ohledem na postulát šetření základních práv a svobod třetích osob, jimž je v rámci dohlédací činnosti stanovována povinnost. Takový postup soudu je nutný především s ohledem na skutečnost, že příslušné rozhodnutí soud vydává bez toho, aniž by byla těmto osobám dána možnost se k danému opatření vyjádřit tak, jak to garantuje čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, a zákon takovým osobám ani neposkytuje opravný prostředek, který by umožnil revizi rozhodnutí konkursního soudu.*“

22. V okolnostiach predmetnej veci sťažovateľova funkcia správcu konkurznej podstaty zanikla podľa § 8 ods. 5 zákona o konkurze v dôsledku uznesenia konkurzného súdu, ktorým bol na základe výsledku schôdze veriteľov 25. februára 2009 ustanovený nový správca. Sťažovateľ teda v čase vydania napadnutého opatrenia nevykonával funkciu správcu konkurznej podstaty v konaní sp. zn. 6K/234/2000, ale sa ocitol v pozícii, ktorú v predchádzajúcom odseku citované rozhodnutie charakterizuje ako „tretiu osobu“. Napadnuté opatrenie zároveň zasahuje do jeho subjektívnych práv, keďže mu ukladá povinnosť vydať do konkurznej podstaty peňažné prostriedky. Ústavný súd nestráca zo zreteľa, že zánikom postavenia sťažovateľa ako správcu konkurznej podstaty v označenom konkurze nezanikla v zmysle § 8 ods. 2 a 5 zákona o konkurze jeho zodpovednosť za škodu vzniknutú porušením povinností správcu konkurznej podstaty za čas výkonu funkcie. Uplatnenia majetkovej stránky tejto zodpovednosti po zániku sťažovateľovej funkcie sa však v prospech konkurznej podstaty bolo možné domáhať už len v rámci štandardného sporového konania (k čomu aj došlo v konaní sp. zn. 1Cbi/3/2013), aby boli zachované procesné práva, ktoré sťažovateľovi ako osobe aktívne sa už nezúčastňujúcej konkurzného konania garantuje základné právo na súdnu ochranu. Požiadavka riadneho súdneho procesu vylučuje, aby konkurzný súd uložil povinnosť sťažovateľovi ako nositeľovi zodpovednosti za škodu napadnutým opatrením, ktoré nepredstavuje súdne rozhodnutie rozsudzujúce spor, ale len rozhodnutie organizačnej

a procesnej povahy adresované subjektom aktívne sa zúčastňujúcim prebiehajúceho konkurzu a zamerané na riešenie praktických otázok vymedzených v § 66b ods. 1 zákona o konkurze.

23. Ústavný súd konštatuje, že napadnuté opatrenie z ústavnoprávneho hľadiska nemôže obstať, nešetří totiž základné práva sťažovateľa, pretože účel sledovaný napadnutým opatrením konkurzného súdu je možné dosiahnuť v samostatnom súdnom konaní, v ktorom je na rozdiel od konkurzného konania zabezpečený priestor na plnohodnotnú realizáciu procesnoprávnych oprávnení osoby, ktorej má byť uložená povinnosť plnenia. V konkurznom konaní nie je stanovená povinnosť konkurzného súdu umožniť dotknutej osobe vyjadriť sa k opatreniu, resp. návrhu na opatrenie, konkurzný súd v danej veci sťažovateľa v napadnutom opatrení poučil, že odvolanie proti tomuto opatreniu nie je prípustné. V kontexte otázky právnej istoty a možnosti realizácie procesnej obrany sťažovateľa nemožno opomenúť ani skutočnosť, že napadnuté opatrenie bolo vydané s odstupom viac ako 10 rokov po nadobudnutí právoplatnosti uznesenia o schválení konečnej správy konkurzným súdom [(12/2011-08/2022), konkurzný súd uvádza, že pri vydávaní opatrenia vychádzal z toho, čo predpokladalo a určilo právoplatné rozhodnutie o konečnej správe], a to za stavu, kedy o tej istej povinnosti sťažovateľa rozhoduje všeobecný súd v rámci samostatného nachádzacieho konania iniciovaného v roku 2012. Aj plynutie času môže mať relevanciu vo vzťahu k možnosti uloženia povinnosti peňažného plnenia súdom, pričom v konkurznom konaní nie je vytvorený priestor na skúmanie tohto aspektu. V nachádzacom konaní však tento priestor daný je. Konkurzný súd tým, že za daného stavu pristúpil k vydaniu napadnutého opatrenia ukladajúceho sťažovateľovi peňažnú povinnosť, odňal mu možnosť konať pred súdom.

24. Nemožno akceptovať obranu konkurzného súdu odkazujúcu na uznesenie o schválení konečnej správy. Význam uznesenia o schválení konečnej správy ako konštitujúceho povinnosť sťažovateľa vydať spornú sumu do konkurznej podstaty by znamenal, že napadnuté opatrenie už nie je potrebné vydať a že ani konanie sp. zn. 1Cbi/3/2013 nemá žiaden význam, pretože povinnosť sťažovateľa vydať spornú sumu do konkurznej podstaty je vymáhateľná už len na základe samotného uznesenia o schválení konečnej správy. Fakt, že aktuálny správca podal proti sťažovateľovi žalobu o vydanie spornej sumy do konkurznej podstaty, ako aj fakt, že napriek uzneseniu o schválení konečnej správy krajský súd považoval za nevyhnutné adresovať sťažovateľovi napadnuté opatrenie, vyvracajú úvahu, podľa ktorej by uznesenie o schválení konečnej správy mohlo byť exekučným titulom voči sťažovateľovi.

25. Vzhľadom na dosiaľ uvedené skutočnosti ústavný súd dospel k záveru, že vo veci sťažovateľa sú splnené podmienky na jeho ingerenciu, keďže konkurzný súd nerešpektoval kľúčové obsahové súčasti základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Napadnuté opatrenie konkurzného súdu nemožno z dôvodu odňatia možnosti sťažovateľa konať pred súdom považovať z ústavného hľadiska za akceptovateľné a udržateľné. Keďže došlo k porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru, pričom napadnuté opatrenie ukladá sťažovateľovi peňažnú povinnosť, teda zasahuje aj do jeho majetkovej sféry, ústavný súd vyslovil tiež porušenie čl. 20 ods. 1 ústavy.

26. Ústavný súd dodáva, že ústavnoprávnu neudržateľnosť napadnutého opatrenia vzhliadol výlučne v procesnoprávnom aspekte konkretizovanom v bode 23 tohto nálezu. Vyhovujúci nález ústavného súdu sa nijako nedotýka hmotnoprávnej stránky veci, t. j. otázky samotnej existencie povinnosti sťažovateľa vydať peňažné prostriedky do konkurznej podstaty. To je predmetom posúdenia v samostatnom nachádzacom konaní.

27. Vychádzajúc z čl. 127 ods. 2 ústavy, vzhľadom na konštatovanie porušenia označených práv, ústavný súd opatrenie konkurzného súdu zrušil (bod 2 výroku nálezu). Ústavný súd zároveň nevrátil vec konkurznému súdu na ďalšie konanie, pretože o povinnosti, ktorej uloženia sa správca domáhal návrhom na vydanie opatrenia, je rozhodované v nachádzacom konaní.

28. Podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

29. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal o priznanie náhrady trov konania. Sťažovateľ však v konaní pred ústavným súdom nebol právne zastúpený, trovy právneho zastúpenia mu nevznikli, pričom z obsahu spisu nevyplýva existencia ani žiadnych iných trov konania. Ústavný súd preto v časti týkajúcej sa náhrady trov konania ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 3 výroku nálezu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. decembra 2024

Robert Šorl
predseda senátu